

NOTAT

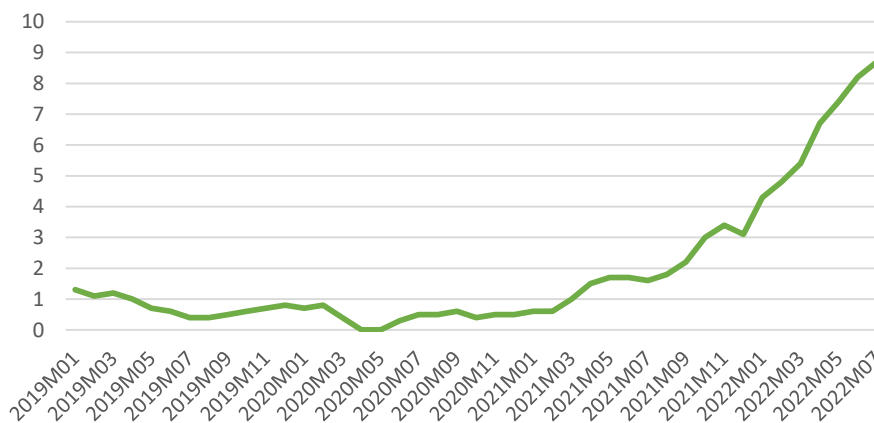
OMKOSTNINGSNEUTRALT INFLATIONSTILLÆG TIL DAGPENGEMODTAGERE

25.8.2022

DET SENESTE ÅR ER INFLATIONEN STEGET VOLDSOMT, OG DET ER BLEVET BETYDELIGT DYRERE AT LEVE I DANMARK. DET ER SÆRLIGT SVÆRT FOR LEDIGE AT FÅ PENGENE TIL AT SLÅ TIL, DA DAGPENGENE SLET IKKE FØLGER MED PRISERNE OP. DERFOR FORESLÅR DANSKE A-KASSER, AT DER INDFØRES ET MIDLERTIDIGT INFLATIONSTILLÆG TIL ALLE DAGPENGEMODTAGERE PÅ 3,5 PROCENT I RESTEN AF 2022 OG I 2023. MED DEN NUVÆRENDE LEDIGHEDSPROCENT VIL TILLÆGGET VÆRE EN GRATIS OMGANG FOR STATEN

I mange år har inflationen i Danmark - målt via forbrugerprisindekset - ligget under to procent. Men fra september 2021 og frem til juli 2022 er inflationen steget voldsomt. Således lå forbrugerpriserne i juli 2022 8,7 procent højere end samme måned året før. Dette fremgår af Figur 1.

Figur 1: Forbrugerprisindeks - Ændring i forhold til samme måned året før (pct.)

Det betyder mere konkret, at prisen på fx brød er steget med 13,8 procent, fersk fisk 24,8 procent, mælk 26,9 procent, smør 50,7 procent og pasta 27,7 procent. Ligesom benzinen er steget med 36,8 procent og el med 58,6 procent.

Midlertidigt inflationstillæg

For at imødegå nogle af konsekvenserne for borgere på overførselsindkomster indførte Finland i august 2022 et inflationstillæg på blandt andet pension, førtidspension og dagpenge.

Og for at afdæmpe konsekvenserne af den voldsomme inflationsstigning i Danmark og udhulingen af dagpengene foreslår Danske A-kasser, at der – ligesom i Finland - indføres et midlertidigt inflationstillæg til dagpengemodtagere. Danske A-kasser foreslår et tillæg på 3,5 procent i resten af 2022 og i 2023. Hvis forbrugerpriserne efter 2023 er faldet til et normalt leje igen, så kan tillægget bortfalde.

Inflationstillægget vil i kroner og øre betyde, at en ledig, der før skat får højeste dagpengesats på 19.351 kroner om måneden, vil få 677 kroner ekstra pr. måned (før skat).

Tillæg er en gratis omgang for staten

I realiteten er en forhøjelse på 3,5 procent omkostningsneutral for staten. For når dagpengesatsen forhøjes, så forhøjes indtægterne fra medlemsbidraget også. Det vil sige, det man som medlem af en a-kasse betaler til staten for at være forsikret.

Dette medlemsbidrag gør, at udgifter til dagpenge er fuldt ud finansieret af medlemmerne selv ved en ledighed på op til 2,5 procent¹. Og det er præcis den ledighedsprocent, som gjorde sig gældende for dagpengemodtagerne i maj og juni 2022.

Konkret vil det betyde, at alle a-kassemedlemmer finansierer tillægget ved at betale 12,50 krone mere i kontingent pr. måned. Hvilket svarer til godt ni kroner efter skattefradrag.

Dagpengemodtagere har fået mindre end en krone om dagen

I skærende kontrast til prisernes himmelflugt står, at dagpengesatsen de seneste mange år kun er steget i et begrænset omfang og reelt er blevet udhulet i forhold til lønudviklingen. Det vil med andre ord sige, at det igennem de sidste mange år i forvejen er blevet sværere for en dagpengemodtager at få pengene til at slå til.

I 2020 udarbejdede Danske A-kasser sammen med 12 a-kasser en undersøgelse, der viste, hvor økonomisk svært det er at være på dagpenge – selv i en tid med almindelig inflation. I faktaboksen sidst i notatet kan ses nogle af resultaterne fra undersøgelsen.

Der er flere årsager til, at dagpengene reelt er blevet udhulet gennem årene. Det skyldes bl.a. sats- (mindre-) regulering og skattereformer fra de seneste år. Alene fra 2019 og frem til 2023 foretages der en mindreregulering af dagpengestigningen på 0,75 procent årligt. Derudover har Coronakrisen medvirket til, at dagpengene i år kun er steget ganske lidt.

Således har dagpengemodtagere i år ikke engang fået én krone mere om dagen – før skat. Mere konkret er årsagen, at Finansministeriet ser på lønudviklingen to år tilbage, når de beregner, hvad dagpenge og overførselsindkomster skal stige. Det vil sige, at stigningerne i 2022 bygger på lønudviklingen i 2020, og den var ifølge ministeriet særlig lav – nemlig kun 1,2 procent – på grund af Coronakrisen.

¹ Og her ser vi endda bort fra, at medlemmerne oven i selv betaler for administrationen, samtaler, udbetalinger m.m.

Og som nævnt bliver dagpengene oven i dette ramt af den fortsatte udhuling og mindreregulering, som Danske A-kasser har kritiseret i årevis. Den betyder, at der fra de 1,2 procent i 2022 blev trukket 0,75 procent, som følge af Skattereformen fra 2012 og yderligere 0,3 procent, som dog indsættes på en pensionsopsparing. Resultatet er, at dagpengene i år kun er steget med 0,15 procent. Og det altså i en periode, hvor priserne på alt er steget.

Hvorfor det nye beskæftigelsestillæg ikke er nok

Et flertal i Folketinget vedtog i juni et lovforslag (L173), der blandt andet gør det muligt for visse grupper af ledige at få et såkaldt beskæftigelsestillæg til dagpengene de første tre måneder. Selv om Danske A-kasser mener, at dette tillæg er tiltrængt, og at det er glædeligt, at politikerne endelig har indset, at dagpengesatsen trænger til et løft, så vil det nye tiltag ikke afhjælpe den pressede økonomiske situation, som mange dagpengemodtagere står i nu og her – og som et inflationstillæg kan hjælpe på.

Årsagerne til at beskæftigelsestillægget ikke er nok er flere. For det første træder dagpengeløftet tidligst i kraft tre måneder efter et valg, dvs. måske så sent som den 1. oktober 2023. I øvrigt gives beskæftigelsestillægget kun til nyindplacerede fra tidspunktet for ikrafttræden, og dermed gives der ikke et tillæg til dem, der allerede er i systemet. Og sidst men ikke mindst gives tillægget ikke til dimittender, som tværtimod fremover får endnu mindre at leve for end i dag, hvis de bliver ledige. Årsagen til dette er, at det netop er dimittendsatsen og afkortningen i dagpengeperioden for dimittender, der finansierer dagpengeløftet for andre grupper.

Danske A-kassers store Dagpengeundersøgelse fra 2020

Fra delrapport 1 om økonomiske konsekvenser ved at være på dagpenge:

- Halvdelen af de ledige på dagpenge må få økonomisk eller materiel hjælp fra familie eller venner.
- En tredjedel på dagpenge må spare på børnenes personlige pleje og helbred for at få pengene til at række.
- Halvdelen af de ledige må spare på børnenes sociale aktiviteter, fx fødselsdage og fritidsaktiviteter.
- En fjerdedel af de ledige må låne penge for at komme igennem ledighedsperioden.
- Tre ud af fire ledige med hjemmeboende børn må spare på egen personlig pleje og helbred, fx medicin, frisør eller tandlæge, fordi de er ledige. For ledige uden hjemmeboende børn udgør denne andel lidt mindre (63 procent).